

GYDYTOJO ODONTOLOGO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gydytojo odontologo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus vientisąsias universitetines odontologijos studijas. Užsienyje įgyta gydytojo odontologo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Teisę verstis gydytojo odontologo praktika turi asmuo, įgijęs gydytojo odontologo profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią odontologijos praktikos licenciją verstis odontologijos praktika pagal gydytojo odontologo profesinę kvalifikaciją.

3. Gydytojas odontologas verčiasi gydytojo odontologo praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose galiojančią asmens sveikatos priežiūros įstaigos licenciją teikti odontologijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias, pagal teisės aktų reikalavimus, kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teikti gydytojas odontologas.

4. Gydytojas odontologas dirba savarankiškai pagal savo kompetenciją, bendradarbiaudamas su gydytojais odontologais ir gydytojais odontologais specialistais, burnos higienistais, gydytojo odontologo padėjėjais, kitais sveikatos priežiūros specialistais, odontologines paslaugas teikia vaikams ir suaugusiesiems.

5. Gydytojas odontologas savo veikloje vadovaujasi gydytojo odontologo praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus darbo tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

6. Gydytojas odontologas turi teisę:

6.1. verstis gydytojo odontologo praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

6.2. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

6.3. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

6.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

6.5. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

6.6. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

6.7. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

6.8. vykdydamas Lietuvos medicinos normoje nurodytą veiklą, tvarkyti paciento asmens duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka.

7. Gydytojas odontologas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

III SKYRIUS PAREIGOS

8. Gydytojas odontologas privalo:

8.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

8.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi praktika, licenciją, kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

8.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siūsti pacientą konsultotis ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

8.4. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujantais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

8.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

8.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

8.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomas sveikatos programas;

8.8. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

8.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

8.10. laikytis licencijuojamos gydytojo odontologo veiklos sąlygų;

8.11. tvarkyti gydytojo odontologo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.12. paaiškinti gydytojo odontologo praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

8.13. taikyti tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

8.14. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone pateikiama informacija;

8.15. informuoti teisėsaugos institucijas apie visus atvejus, kai į sveikatos priežiūros įstaigą kreipiasi arba pristatomas asmuo, kurio gyvybei kelia pavojų padaryti kūno sužalojimai, taip pat asmuo, kurio gyvybei pavojus negresia, tačiau jam padarytos durtinės, pjautinės, šautinės ar dėl sprogo atsiradusios žaizdos arba kitokio pobūdžio kūno sužalojimai, kurie gali būti susiję su nusikaltimu;

8.16. perduoti informaciją Vaiko teisių apsaugos tarnybai ar policijai apie vaikų nepriežiūrą, smurtą prieš vaikus ir globojamus asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.17. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

9. Gydytojo odontologo kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs odontologijos studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę odontologijos mokslo ir praktikos pažangą.

10. Gydytojas odontologas turi žinoti:

10.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

10.2. sveikatos teisės pagrindus;

10.3. sveikatos draudimo pagrindus;

10.4. medicinos statistikos pagrindus;

10.5. asmens duomenų apsaugos principus.

11. Gydytojas odontologas turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

12. Gydytojas odontologas turi išmanyti:

12.1. saugos darbe reikalavimus;

12.2. medicinos etikos ir deontologijos pagrindus;

12.3. bendruosius sveikatos priežiūros organizavimo principus;

12.4. žmogaus anatomiją, fiziologiją bei amžiaus ir lyties ypatybes;

12.5. vaistinių preparatų, skiriamų pagal gydytojo odontologo kompetenciją, klinikinę farmakologiją, veikimą ir jų galimą šalutinį poveikį;

12.6. žmogaus psichologijos pagrindus, psichologinius dantų gydymo aspektus, taip pat socialinių veiksnių įtaką;

12.7. burnos ertmės ligų prevenciją, etiologiją, patogenezę, simptomatiką ir diagnostiką, konservatyvaus ir operacinio gydymo indikacijas ir kontraindikacijas, gydymo metodus;

12.8. būtiniosios pagalbos organizavimą Lietuvoje;

12.9. pacientų reabilitacijos, ilgalaikio stebėjimo principus;

12.10. odontologijoje naudojamų medicinos priemonių veikimą, jų šalutinį poveikį, sukeltas komplikacijas;

12.11. sąmoningos sedacijos ir bendrosios nejautos odontologijoje indikacijas, kontraindikacijas bei atlikimo technikos principus;

12.12. tiesioginių ir netiesioginių restauracijų parinkimo, maksimaliai tausojant likusius danties audinius, principus;

12.13. fiksuotų ir nuimamų dantų protezų planavimo, klinikinius ir laboratorinius gamybos ir priežiūros principus;

12.14. infekcijų kontrolės pagrindus;

12.15. veido kaulų, žandikaulių ir dantų diagnostinės rentgenologijos ypatumus: rentgenografiją, rentgenogramų ir rentgeno tyrimo vertinimo kriterijus;

12.16. ortodontinių anomalijų etiologiją, diagnostiką, ortodontinio gydymo indikacijas;

12.17. pagrindinius ortodontinių anomalijų profilaktikos ir gydymo būdus.

13. Gydytojas odontologas turi gebėti:

- 13.1. dirbti savarankiškai ir komandoje su kitais specialistais;
- 13.2. bendrauti su pacientu ir jo artimaisiais;
- 13.3. surinkti ir įvertinti anamnezę ir objektyviai ištirti pacientą;
- 13.4. pagal kompetenciją mokėti vertinti atliekamus laboratorinius, morfologinius, radiologinius ir kitus tyrimus;
- 13.5. naudoti patvirtintus odontologinių ligų diagnostikos ir gydymo protokolus ir metodikas;
- 13.6. organizuoti odontologinių ligų prevencijos veiklą, įgyvendinti profilaktikos metodus bei profilaktikos priemones, mažinančias odontologinių ligų pasekmes;
- 13.7. nustatyti galimas odontologinių ligų ankstyvasias komplikacijas ir būkles, keliančias pavojų ar grėsmę asmens sveikatai arba gyvybei;
- 13.8. atlikti premedikaciją;
- 13.9. suteikti pirmąją medicinos pagalbą, esant ūmioms odontologinėms būklėms ir įvykus dantų traumai;
- 13.10. sudaryti pacientų su specialiosiomis reikmėmis dantų gydymo planą, taikyti jiems burnos ligų profilaktikos priemones;
- 13.11. parinkti odontologines medžiagas, indikuotinas dantų struktūrai atkurti bei gyvybingai pulpai išlaikyti;
- 13.12. įvertinti dantų ėduonies atsiradimo riziką; suplanuoti ir pritaikyti individualią burnos sveikatinimo programą;
- 13.13. taikyti konservatyvų ir invazyvų dantų ėduonies gydymą;
- 13.14. parinkti mažiausiai invazyvius ir labiausiai paciento poreikius atitinkančius dantų ir dantų lankų atkūrimo būdus restauracijomis ant dantų;
- 13.15. identifikuoti nekariozinius dantų kietųjų audinių pažeidimus ir nustatyti galimas jų priežastis;
- 13.16. nustatyti dantų apnašas,
- 13.17. atlikti profesionalią burnos higieną;
- 13.18. hermetizuoti dantų vageles silantais ir atlikti kitas profilaktines procedūras;
- 13.19. atlikti dantų balinimo procedūras;
- 13.20. nuskausminti veido ir žandikaulių sritį;
- 13.21. atlikti injekcijas po oda, gleivine ir į raumenis;
- 13.22. išpreparuoti ir užpildyti kariozinius pažeidimus;
- 13.23. atkurti pieninių dantų vainikus, parenkant reikalingus būdus, įskaitant ir standartinius nerūdijančio plieno vainikėlius;
- 13.24. atstatyti dantų, patyrusių dantų trauminius pažeidimus, kietuosius audinius;
- 13.25. uždėti ir nuimti laikiną įtvarą gydant dantų traumas;
- 13.26. atlikti dantų šaknų kanalų pergydymą kompetencijos ribose;
- 13.27. atlikti paslankių dantų įtvėrimą;
- 13.28. atlikti konservatyvų kraštinio periodonto ligų gydymą;
- 13.29. įvertinti periodonto ligos atsinaujinimo riziką ir palaikomojo gydymo dažnį, atlikti palaikomąjį periodonto ligų ir periimplantinių audinių gydymą;
- 13.30. įtarti burnos gleivinės, lūpų bei liežuvio ligas ir siūsti konsultuotis pas specialistą;
- 13.31. sudaryti burnos paruošimo dantų protezavimui planą, jį koordinuoti ir vykdyti;
- 13.32. atlikti dantų okliuzinių paviršių korekciją šlifuojant ir tiesiogiai bei netiesiogiai restauruojant;
- 13.33. atlikti okliuzinių paviršių korekciją koreguojant okliuzinę traumą, pašlifuoti iltinius dantis;
- 13.34. koordinuoti ir vykdyti fiksuotų ir nuimamų dantų protezų priežiūrą;
- 13.35. įtarti ortodontines anomalijas ir siūsti konsultuotis pas specialistą;
- 13.36. išrauti dantis ir dantų šaknis;
- 13.37. atlikti intraoralinę inciziją dėl periostito, danties šaknies viršūnės ar periodonto pūlinio;

- 13.38. tvarstyti žaizdas, keisti drenus;
  - 13.39. susiūti minkštus audinius burnoje;
  - 13.40. išimti siūles;
  - 13.41. įtarti seilių liaukų ligas ir siūsti konsultuotis pas specialistą;
  - 13.42. įtarti smilkininio apatinio žandikaulio sąnario funkcijos sutrikimus ir tais atvejais, kai viršijama gydytojo odontologo kompetencija, nustatyta Lietuvos medicinos normos 16.52. papunktyje, siūsti pacientus konsultuotis pas specialistą;
  - 13.43. tėti neurologinių susirgimų veido, burnos ir žandikaulių srityse gydymą pagal specialisto rekomendacijas;
  - 13.44. atlikti ir vertinti dantų diagnostinį radiografinį tyrimą, dantų rentgenogramą, panoraminę rentgenogramą;
  - 14. Gydytojas odontologas, pagal savo kompetenciją, turi kvalifikuotai diagnozuoti ir gydyti šias burnos ligas:
    - 14.1. ankstyvuosius ir pažengusius kariozinės kilmės pažeidimus pieniniuose ir nuolatinuose dantyse;
    - 14.2. nekariozinės kilmės danties kietųjų audinių pažeidimus;
    - 14.3. pulpos ir viršūninio periodonto ligas;
    - 14.4. dantų ir gleivinės trauminius pažeidimus;
    - 14.5. žandikaulių uždegimines būkles: periostitą, alveolitą;
    - 14.6. apatinio žandikaulio išnirimą (atlikti uždara išnirusio žandikaulio atstatymą);
    - 14.7. apatinio žandikaulio lūžimą (suteikti pirmąją pagalbą ištikus traumai, sekti ir stebėti pacientus po gydytojo specialisto konsultacijos);
    - 14.8. kraštinio periodonto ligas: gingivitą ir periodontitą, ūmias periodonto būkles;
    - 14.9. burnos gleivinės, lūpų bei liežuvio ligas: grįžtamąją burnos aftą, stomatitą, skruostų ir lūpų kandimus, cheilitą, geografinį liežuvį;
    - 14.10. danties implantą supančių audinių uždegimą;
    - 14.11. dantų ir dantų eilių defektus;
    - 14.12. dantų raidos ir dygimo sutrikimus
-